

MAJANDUSPOLIITIKA ALANE KOOLITUS GEORGIAS¹

Allakirjutanu viibis ajavahemikul 2.märts kuni 5.aprill 2014 lähetuses Georgias², mis toimus Euroopa Liidu seitsmenda raamprogrammiga³ hõlmatud Marie Curie alamegevuse raames vastavalt 13.jaanuaril 2014 Tartu Ülikooli Euroopa kolledžiga sõlmitud lepingule. Vastavalt lepingule oli allakirjutanu poolt koostatud täiendkoolituse programm kompleksaines „Majanduspoliitika alused“,⁴ mis eelnevalt vaadati üle ja kinnitati Georgia Tehnikaülikooli poolt. Õppetöö viidi läbi vene keeles.

Põhiline lähetustegevus toimus Tbilisis Georgia Tehnikaülikooli insenerimajanduse teaduskonnas, kus nimetatud programmi raames olid loengud ajavahemikul 5.-10.märts.⁵ Osalejateks olid üliõpilased (selleks programmiks kokku kutsutud üliõpilasgrupp – 22 inimest) ja eeskätt loengutest huvitatud õppejõud ja teaduskonna doktorandid, teadurid ning spetsialistid (59 inimest), seega oli loengutes kokku 81 kuulajat.⁶ Loengud toimusid Tehnikaülikooli kõige paremas loenguruumis teaduskonna kõrval nn rektoraadihoones asuvas ülikooli pearaamatukogu auditooriumis. Sissejuhatavalt tutvustati allakirjutanu poolt kogu kavandatud õppetöö kava, üliõpilastele seminarideks kirjutatavate referaatide koostamise nõudeid ning referaatide soovitatavaid teemasid, samuti tingimusi programmi läbimisel väljastatavate tunnistuste-sertifikaatide saamiseks. Loengutes anti lisaks majanduspoliitika küsimuste käsitlemisele ülevaate ka Eesti majanduse arengust ja hetkeseisust. Kuulajad esitasid igas loengus rohkesti küsimusi.

7.märtsil külastas allakirjutanu Tbilisis asuvat Eesti Georgia saatkonda. Kohtumisel osales Georgias ja Armeenias resideeruv Eesti suursaadik Priit Turk ja nõunik-lauaülem Sven Sihvart. Toimus paaritunnine vestlus allakirjutanu tegevuse sisu ja eesmärkide üle Georgias ning Georgia majanduspoliitilisest olukorrast. Lepiti kokku edasistest kontaktidest ja võimalikest kohtumistest, sh ka võimalikust suursaadiku kohtumisest Georgia Tehnikaülikooli insenerimajanduse teaduskonna inimestega (ülikooli ettepanekul).

¹ Georgia ühiskonna ja majanduse arengutest ning probleemidest loodab allakirjutanu artikli mõnes järgnevas ajakirja numbris avaldada.

² Riigi nimetus „Georgia“ on üldiselt ja kõikjal laialt kasutusel, sh nende rahvuslikel pangatähtedel (GEL). Nimetus „Gruusia“ on kasutusel peamiselt vene keeles. Nn gruuasia keeles on ametlik riigi nimetus – Sakharthvelo.

³ Seventh framework programme: Marie Curie Actions: People, International Research Staff Exchange Scheme.

⁴ Selle raames oli kavandatud 12 tundi loenguid, 12 tundi seminare ning 54 tundi iseseisvat tööd, seega kokku 78 tundi, mis annab osalejatele 3 AP-d.

⁵ Käesolevas artiklis on esitatud kuupäevaliselt vaid need sündmused-kohtumised, mis olid nn ametlikud, teistel päevadel toimusid mitmed kohtumised ja vestlused-diskussioonid ülikooli õppejõudude ja üliõpilastega. Nädalavahetustel toimusid ka mitmed väljasõidud ja ekskursioonid loodusesse, sh ajalooliste ja arhitektuurimälestiste külastamine ning külaskäigud õppejõudude perekondadesse-kodudesse.

⁶ Vastavalt lepingutingimustele protokolliti kõigi kuulajate osalemist igapäevaselt.

Tehnikaülikooli suures aktusesaalis (asub rektoraadihoones) toimus 7.märtsil Georgia rahvuskangelase Jiuli Šartava (oli Abhaasia Parlamendi aseesimees ning mõrvati nn Georgia sõja ajal) 70.sünniaastapäeva mälestusele pühendatud pidulik kontsert-aktus, mille avas kõrge vaimulik ning millel pidi algselt ka Georgia president osalema kuid jäi pingelise päevakava tõttu tulemata. Allakirjutanu oli kutsutud ja osales sellel sündmusel.

13.märtsil külastas allakirjutanu Tbilisi Riikliku Ülikooli peahoonet, kohtus rektori nõunikuga rahvusvaheliste suhete alal hr Vakhtang Charaia'ga ja välissuhete osakonna spetsialisti prl Jekaterine Basilaia'ga. Külalisele tutvustati ülikooli peahoonet, sh humanitaarteaduskonna raamatukoguga (majandusteaduskond asub äärelinnas, SW), vesteldi koostöövõimalustest (konverentsid, publikatsioonid jms). Kuna allakirjutanu saatjaks oli Tehnikaülikooli Teadusnõukogu liige ja insenerimajanduse teaduskonna osakonnajuhataja professor Alexander Sichinava,¹ kes isiklikult ka Tbilisi Riikliku Ülikooli rektorit tundis, siis toimus peahoone fuajees-hallis täiesti juhuslik (kui mitte öelda ootamatu) ja põgus kohtumine ka ülikooli rektori professor Vladimir Papava'ga.

14.märtsile oli kavandatud Tbilisist väljasõit Lääne-Georgiasse Kutaisi Riiklikku Ülikooli (endine Pedagoogiline Instituut ning tänase Tallinna Ülikooli koostööpartner). Esmalt toimus kohtumine ülikooli rektori – professor George Gatvadze ja teiste asjaosalistega. Seejärel pidas allakirjutanu kaks programmiväliselt loengut („Eesti majanduse ülevaade“ ja „Majanduspoliitika üldalused“) sealsetele üliõpilastele ja õppejõududele. Lisaks osalesid loengutes ka mõned kohalikud Georgia Parlamendi liikmed (vastavalt protokollile osales 35 inimest). Esitati rohkearvuliselt küsimusi. Üks Georgia parlamendiliige (hr. David Oboladze) soovis kontakti kellegagi Tartu Ülikoolist, et elarve küsimustes oma doktoritöö osas konsulteerida (lubas üksikasjaliku teema ja eeldatava sisukirjelduse e-mailiga saata). Teine parlamendiliige (prof. Dr. Marina Metreveli, turismiekspert) soovis allakirjutanuga edasisi kontakte turismiökonomika valdkonnas arendada.

Pärast loengut korraldati huvitav ekskursioon Kutaisi linna lähedal mägedes asuvasse 12.sajandil asutatud Akadeemiasse (nüüd restaureeritud), samas olevasse arhitektuuri- ja kunstiväärtslikku kirikusse ning teistesse samas kompleksis asuvatesse hoonetesse. Seejärel toimus linnas Kutaisi Ülikooli rektori eesosalusel rikkalik õhtusöök.

Ajavahemikul 17.-21.märts toimusid jooksvalt konsultatsioonid (ca 6 tundi) nendele üliõpilastele, kes referaate otsustasid kirjutada.

18.märtsi pärastlõunaks oli kavandatud kohtumine Georgia Tehnikaülikooli rektoriga (professor Archil Prangishvili), kus arutati allakirjutanu Georgias viibimist

¹ Professor Sichinava oli allakirjutanu peamiseks vastuvõtjaks ja saatjaks alates saabumisest Tbilisi lennujaama 3.märtsi öösel-varahommikul kuni lahkumiseni Tbilisi lennujaamas 5.aprilli öösel-varahommikul.

ja edasise koostöö võimalikke suundi (kohtumisel osales ka osakonnajuhataja Alexander Sichinava).

21.märtsil toimus suursaadik Priit Turk'i kohtumine Georgia Tehnikaülikooli insenerimajanduse teaduskonna üliõpilaste ja töötajatega. Ka allkirjutanu osales sellel kohtumisel ning täiendas suursaadiku esinemist omalt poolt Eesti majanduse küsimustes.

Ajavahemikul 26.-28.märts olid seminarid (kokku 12 tundi), kus üliõpilased kandsid ette oma majanduspoliitika alased referaadid ning nende alusel toimusid huvitavad ja põhjalikud diskussioonid (10 referaati ja 10 ettekannet). Seminarides osalesid ka mõned teaduskonna õppejõud kui referaatide juhendajad, sh osakonnajuhataja A. Sichinava. Üliõpilased said seminarides hea kogemuse ning nende teemadega-referaatidega oli neil võimalik Georgia Tehnikaülikooli kevadisel üliõpilaskonverentsil osaleda-esineda.

29.märtsil leidis aset väljasõit rohkete kevadmärkidega Lääne-Georgiasse Zugdidi, kus sealses Riiklikus Ülikoolis toimus esmalt kohtumine ülikooli rektori – professor Teona Khupenia ja teiste ülikooli juhtidega, millele järgnevalt pidas allkirjutanu jälle kaks programmitähtsamat loengut („Eesti majanduse ülevaade“ ja „Majanduspoliitika üldalused“), kus osales 53 üliõpilast ja õppejõudu. Esitati rohkesti küsimusi. Seejärel tutvustati ülikooli ning külastasime väga huvitavat ja rikkalike väljapanekutega Zugdidi muuseumi.

31.märtsil viidi Georgia Tehnikaülikooli rektoraadis läbi Georgia esimese demokraatlikult valitud presidendi hr Zviad Gamsahurdia mälestusaktus. Ka sinna oli allkirjutanu kutsunud ning osales sellel sündmusel. Samuti oli allkirjutanu kutsunud aktusele järgnenud pidulikule õhtusöögile.

3.aprillil toimus Tehnikaülikooli rektoraadihoones Ülikooli Teadusnõukogu saalis nn mitteametlike sertifikaatide¹ pidulik kätteandmine kõigile programmi „Majanduspoliitika alused“ raames loengutes osalenud üliõpilastele, õppejõududele, doktorantidele, teaduritele ja spetsialistidele. Sündmusel osales ka hr. suursaadik Priit Turk, kes kõiki osalenuid omalt poolt tervitas ja õnnitles. Georgia kombe kohaselt järgnes toimunud sündmusele loomulikult pidulik bankett.

Osakonnajuhataja professor Alexander Sichinava² ja toimetaja PhD Dali Sehniašvili ettepanekul tutvus allkirjutanu ka nende poolt publitseeritava uue ajakirja

¹ Ametlikud sertifikaadid vormistatakse Tartu Ülikoolis Tbilisis vormistatud ja Tartus üle antud osalusprotokollide alusel nendele üliõpilastele, kes programmi „Majanduspoliitika alused“ läbisid. Sertifikaadid olid kavandatud mais-juunis 2014 Georgia Tehnikaülikooli asjaosalistele toimetada.

² Professor Sichinava oli väga heaks vastuvõtjaks ja saatjaks kõigisse Georgia ülikoolidesse mida külastati, sh kohtumistel kõigi külastatud ülikoolide rektoritega. Lisaks organiseeris ta sisutihedaid kultuuriüritusi ning tööväliseid kohtumisi oma kolleegidega ning teiste huvitavate Georgia inimestega.

„Business-Engineering“ nr. 3/2013 alusel selle formaal-vormistusliku poolega (sisuliselt ei olnud see võimalik, kuna ei valda gruusia keelt). Nii palju kui võimaldas ajakirja vormistuslik külg ning põgusad-lühikesed inglise keelsed kokkuvõtted ning mõned venekeelsed kirjutised publikatsiooni hinnata, oleks kokkuvõtte – ajakirjaga tuleb veel väga palju tööd teha (nii autoritel kui toimetaajatel), et nimetatud publikatsiooni heaks teadusajakirjaks kujundada. Ajakirjale tehtud lühianalüüsi ning antud soovitude eest publikatsiooni ettevalmistamise täiustamiseks-paremustamiseks olid asjaosalised tänulikud ning arvasid, et tehtud ettepanekud võimaldavad neil edaspidi ajakirja kvaliteeti ja taset kindlasti tõsta.

Allakirjutanu kinkis Georgia Tehnikaülikooli insenerimajanduse teaduskonna raamatukogule kui ka osakonnajuhatajale Alexander Sichinava'le meie rahvusvahelise levikuga kolmekeelse teadusajakirja „Discussions on Estonian Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused“¹ numbrid 1/2013 ja 2/2013 koos CD-ga (ajakirja samad eksemplarid kingiti ka kõikidele ülikoolidele mida oli võimalus külastada). Ka Tbilisi Riikliku Ülikooli ja Zugdidi Riikliku Ülikooli poolt anti vastukingituseks mõned nende publikatsioonid (valdavalt on küll tekstid gruusia keeles, kuid siiski on osaliselt olemas ka inglise keelsed kokkuvõtted).

Lähetuse lühikokkuvõtteks võib märkida järgmist:

Lähetus oli sisutihe, ajagraafikult ja kohtumistelt pingeline kuid äärmiselt huvitav ning kasulik loodetavasti kõigile osapooltele:

- Georgia Ülikoolide üliõpilased ja õppejõud said aktuaalse ülevaate Eesti majandusest ning Euroopa Liidus aktsepteeritavatest majanduspoliitika alustest-seisukohtadest;
- Referaate kirjutanud üliõpilased esitasid oma tööd (arvestades allakirjutanu poolt tehtud märkuseid) edasi ning esinesid neil teemadel kevadisel Georgia Tehnikaülikooli üliõpilaste konverentsil (majanduspoliitika seminarid olid kui ettevalmistused konverentsiks);
- Külastatud Georgia ülikoolide üliõpilased ja õppejõud (aga ka teised inimesed, kellel oli võimalus kohtuda) kogesid, et Euroopa Liit ja sh Eesti on jätkuvalt huvitatud nendega suhtlemisest ning nende ühiskondlikust ja majanduslikust arengust;
- Tekkisid alused edasiseks koostööks üliõpilaste vahetuse osas, mida on vaja aga veel arendada;
- Loodud kontaktid on heaks eelduseks järgneva koostööks Georgia ja Eesti kõrgkoolide õppejõudude vahel;
- Koostöö õppejõudude vahel võimaldab edaspidi:
 - vastastikust publitseerimist;
 - ühiskonverentside korraldamist;

¹ Ajakirja asutajaks ja peatoimetajaks on Matti Raudjärv, kaaskirjastajaks on saksa teaduskirjastus Berliner Wissenschafts-Verlag. Ajakiri vastab ETISe klassifikatsioonile 1.2 ning on tänaseks viies rahvusvahelises andmebaasis, nagu DOAJ, EBSCO, ECONIS, ESO ja SSRN esindatud. Käesoleval aastal ilmub ajakirja XXII aastakäik.

- vahest ka ühisuuringuid (see vajab aga veel olulist asjaolude-huvide selgitamist);
- Allakirjutanu sai esialgse praktilise ülevaate Georgia ühiskonnast ja majanduselust ning riigi ja tema kodanike ees olevatest probleemidest;
- Allakirjutanu sai suurepärase kogemuse ja ülevaate paljudest Georgia traditsioonidest, ajaloost ja kultuurist;
- Allakirjutanul on hea võimalus Georgias saadud kogemust ja informatsiooni ka oma loengutes eesti üliõpilastele kasutada;
- Head informatsiooni ja isiklikku kogemust Georgia kohta on allakirjutanul võimalik nii oma eesti kolleegidega kui üldse eesti inimestega jagada;
- Suheldes oma kolleegidega teistes Euroopa Liidu riikides on allakirjutanul hea võimalus ka nendele täiendavat ja vahetut kogemust edastada;
- Allakirjutanul õnnestus pisut ehk ka Eesti Georgia Tbilisi Saatkonda toetada, kuna kontakt mis tekkis Kutaisi RÜs ja Zugdidi RÜs, võimaldab Eesti suursaadikul edaspidi ka nendes organisatsioonides ilma erilise sissejuhatusest suhelda, kuna mõlema ülikooli rektorid avaldasid allakirjutanule soovi ja huvi meie saadikuga vahetult nimetatud ülikoolides kohtuda (need soovid ja ettepanekud sai hr Priit Turk'ile meie kohtumisel 3.märtsil 2014 ka edasi antud).

Loengute lõppedes Georgia Tehnikaülikoolis (10.märtsil 2014) olid lühisõnavõtutänuõnad rohkem kui kümne inimese poolt (nii üliõpilased kui õppejõud) huvitavate loengute ning mitmekülgse ja põhjaliku Eesti majanduse olukorda ning arengut iseloomustava informatsiooni eest, lisaks personaalsed tänud nõ „nelja silma“ all. Rõhutati, et see kohtumine ei tohiks jääda viimaseks, vaid nii allakirjutanu kui Eesti suhted Georgiaga, samuti Georgia Tehnikaülikooliga peaksid ka edaspidi tingimata jätkuma. Samu mõtteid väljendati ka Kutaisi RÜ rektori ja Zugdidi RÜ rektori poolt. Huvi Eesti vastu oli kõikjal ja alati väga suur. Tänuks tehtud tööle ja sõpruse märgiks anti Georgia Tehnikaülikooli poolt allakirjutanule ka vastav Sertifikaat.

Vastuvõtjate poolt oli allakirjutanule korraldatud ka hulk väga mitmekesiseid ja huvitavaid kohtumisi, väljasõidud Georgia kaunisse loodusesse, ajaloolistesse paikadesse ning paljudesse kultuuri- ja arhitektuuriloolistesse kohtadesse. Vastuvõetud ja kohtumised olid väga soojad ning südamlikud. Oli võimalus tutvuda Georgia ühiskonna elu-oluga ja osa saada mitmetest grusiinlaste rikkalikest traditsioonidest.

Tbilisis, Tallinnas, Pirita-Kosel ja Pärnus
 Georgia-Eesti
 märts-mai 2014

Matti Raudjärv (professor-koolitaja Georgia ülikoolides märtsis-aprillis 2014)